

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΤΟΜΟΥ

Τὸ ἀρχαῖον ἑλληνικὸν ἔθνος μὴ δυνηθὲν νὰ συνταχθῇ ὑπὸ μίαν πολιτείαν μηδὲ νὰ παρατείνῃ τὸν αὐτοτελῆ βίον τῶν κατὰ μέρος πόλεων δὲν ἠφανίσθη διὰ τοῦτο ἀπὸ προσώπου τῆς ἱστορίας. Μετὰ τὸν πρόωρον θάνατον τῶν ἰδίων αὐτοῦ πολιτικῶν γόνων υἰοθέτησεν ἀλληλοδιαδόχως τὸ ἔργον τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου, τὸ ἔργον τοῦ χριστιανισμοῦ, τὸ ἔργον τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, καί, μεταπλασσόμενον μὲν ἐκάστοτε κατὰ τὰς ἀνάγκας καὶ τὰς περιστάσεις πάσης νέας αὐτοῦ ἱστορικῆς ἐντολῆς, διασφῶζον δὲ πάντοτε κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον τὸ δαιμόνιον αὐτοῦ πνεῦμα, ἐπρωταγωνίστησεν ἐπὶ μακρὸν ἔτι ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Ἡ δὲ τοιαύτη τριπλῆ καὶ ἀλλεπάλληλος ἀναβίωσις τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους ἀποτελεῖ τὸν ὅλως ἰδιάζοντα αὐτοῦ χαρακτῆρα ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος. Συγκεφαλαιώσωμεν ἐνταῦθα τὰς περιπετείας δι' ὧν συνετελέσθησαν καὶ τὰς ἱστορικὰς παρανοήσεις ὧν ἐγένοντο θύματα αἱ δύο πρῶται αὐτοῦ μεταλλάξεις, περὶ ὧν πραγματεύεται ὁ παρὼν τόμος.

Αἱ συνθήκαι τὰς ὁποίας τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος συνωμολόγησε τῷ 336 πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον ἐκανόνισαν, ὅπως καὶ αἱ προηγουμένως ἐπὶ Φιλίππου γενόμεναι, τὰς σχέσεις τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας πρὸς τὰς ἑλληνίδας πόλεις, ἀνηγόρευσαν αὐτὸν στρατηγὸν αὐτοκράτορα τῶν Ἑλλήνων ἐν τῷ κατὰ τῶν Περσῶν ἀγῶνι καὶ ὑπέβαλον ἐκάστη τῶν πόλεων τὸ καθῆκον τοῦ νὰ συντελῇ εἰς τὸν πόλεμον τοῦτον, ἅμα προσκληθεῖσα ὑπὸ τοῦ βασιλέως. Πράγματι ὅμως ἡ Ἑλλὰς δὲν συνέτρεξε πολὺ εἰς τὴν κατάλυσιν τοῦ περσικοῦ κράτους. Ἐν Γρανικῷ δὲν παρετάχθησαν ἐκ τῶν συμμαχίδων αὐτῆς πόλεων εἰμὴ 7.000 πεζῶν καὶ 600 ἵππεις, ἀποτελοῦντες τὸ πέμπτον τοῦ ὅλου στρατοῦ. Ἡ αὐτὴ δὲ περίπου ἀναλογία ἐτηρήθη ἐν Ἴσῳ καὶ ἐν Γαυγαμήλοις. Ἡ Ἑλλὰς ἠδύνατο βεβαίως νὰ πέμψῃ εἰς τὸν Ἀλέξανδρον ἀσυγκρίτως πλείονας μαχητάς. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ Ἀλέξανδρος δὲν φαίνεται ζητήσας πλείοτέρους· τοῦλάχιστον οὐδεμίαν ἀναφέρεται πόλις ἀποποιηθεῖσα, παρὰ τὰς συνθήκας, νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ βασιλέως. Ὅπωςδὴποτε τὴν κρίσιν τῶν πολυθρυλῆτων ἐκείνων μαχῶν ἐπήνεγκον ἡ φάλαγξ, οἱ ἑταῖροι, οἱ ὑπασπισταί, οἱ σαρισσοφόροι τῆς Μακεδονίας, οὐχὶ οἱ Ἕλληνες ὀπλίται καὶ ἵππεις. Καὶ οὐ μόνον δὲν ἐπρωταγωνίστησαν οἱ Ἕλληνες ἐν τῷ ἐπιχειρήματι τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως, κατ' ἀρχὰς μάλιστα, πολλοὶ ἀντέπραξαν εἰς αὐτό.

Παραλείπω τὴν ἐπανάστασιν τῶν Θηβαίων, ἥτις ἠδύνατο μέχρι τινὸς νὰ ἐξηγηθῇ διὰ τῆς φήμης τῆς διαδοθείσης τῷ 335, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ἀπέθανεν ἐν τῇ περὶ τὸν

